

Голові Ради підприємців
Пану Козаченко Л.П.

Шановний Леоніде Петровичу!

Дозвольте висловити Вам свою повагу та вдячність за надану можливість приділити увагу діяльності ринку кредитної кооперації.

Як показує досвід країн ЄС, кредитна кооперація є одним з найпотужніших мультиплікаторів регіонального економічного і соціального зростання, каталізатором конкурентоспроможності економіки, а також важливим джерелом фінансування малого і середнього бізнесу. Тільки в країнах ЄС членами кооперативних банків є 50 млн. осіб. 46% загального обсягу кредитів малого та середнього бізнесу у Франції та Австрії забезпечує саме система кооперативних банків. В Німеччині та Італії кожен четвертий кредит виданий кооперативними банками. В Польщі частка кредитної кооперації становить 13%.

Система кредитної кооперації України за 20 років своєї діяльності набула важливої соціальної функції – сьогодні кредитні спілки об'єднують більше 1 млн. громадян України, а активи системи становлять 2432,8 млн. грн.

Однак потенціал кредитної кооперації ще далекий від оптимального рівня внаслідок недосконалої нормативно-правової бази та організаційної системи.

Слід зауважити, що традиційна ринкова ніша кредитних спілок — соціальне кредитування, мікрокредитування на потреби дрібних підприємців, розвиток приватного підприємництва, фермерських і підсобних селянських господарств, професійних і релігійних громад. **Кожен другий кредит надається для вирішення соціальних питань пересічних громадян:** весілля, оздоровлення, навчання, будівництво, ремонт житла. Впроваджуються програми «енергозбереження», «розвиток зеленого туризму», «народні промисли». Проценти, отримані громадянами по депозитним вкладом, надають можливість примноження їх доходів, збільшення заощаджень, прибавку до пенсій.

В основному **кредитні спілки орієнтовані на надання фінансових послуг малозабезпеченим** категоріям населення. Частина кредитних спілок працює по територіальній ознаці, частина - на базі трудових колективів, профспілок, громадських організацій і релігійних громад і обслуговують переважно місцеве населення (районні центри, СМТ, села), де кількість банківських установ незначна. Кожна п'ята спілка працює у селищах та селах, а ще половина – у районних центрах та містах до 100 тис. чол.

Кредитні спілки є одним з основних джерел короткострокового кредитування населення на місцевому рівні і, на відміну від банків, які часто

переходять під контроль іноземного капіталу, - є виключно національною фінансовою системою.

На кінець 2010 р. у Черкаській області на кожні 5 гривень банківських кредитів населенню видана 1 гривня ресурсів кредитних спілок, у Закарпатській обл. – 7 до 1, у Тернопільській – це співвідношення становило 8 до 1. Вагома частка кредитів кредитних спілок у Вінницькій, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Чернівецькій та Чернігівській обл. (співвідношення 11-15 до 1).

Кожен десятий кредит надається для розвитку приватного бізнесу (фермерство, ОСГ, підприємництво). Цей показник може бути значно більшим за умови передбачення на законодавчому рівні розширення кола споживачів послуг кредитних спілок за рахунок юридичних осіб.

Інформаційно: В Росії ще у 2009 р. прийнято Закон, яким передбачена участь малих та середніх підприємств в кредитній кооперації.

Сьогодні українська кредитна кооперація здатна вдвічі підвищити доступ населення, особливо сільського, до найбільш затребуваних фінансових послуг, таких як грошові перекази та сплата поточних рахунків, що, нажаль, не передбачено діючим законодавством.

В умовах фінансової кризи кредитна кооперація довела свою життєздатність та надійність. За оцінками міжнародних експертів рівень проблемних кредитів становить близько 30%, тоді як у банківській системі України цей показник сягнув 50%. Не зважаючи на те, що для підтримки банківського сектора Урядом було виділено десятки мільярдів гривень проти жодної гривні для кредитних спілок. Без будь - якої підтримки ліквідності більшість кредитних спілок, навіть, в умовах фінансової кризи продовжували кредитувати населення, залишаючись фактично єдиним джерелом фінансової підтримки для тисяч рядових українців.

Так, протягом 2010 р. кредитними спілками було видано 300 тис. кредитів на загальну суму 2135 млн. грн. Протягом 2011 року кредити на невідкладні потреби отримали більш 287 тисяч громадян на загальну суму 2354 млн. грн..

У Львівській області кредитні спілки ініціювали і наразі приймають активну участь у програмі енергозбереження, в рамках якої 6 260 родин отримали кредити, а 15-20% кредитної ставки за цими кредитами були відшкодовані з обласного бюджету. В результаті дії програми населення області зменшило споживання газу на 4,18%.

Протягом 2010-2011 років кредитній кооперації вдалося зберегти та створити близько 3,5 тис. робочих місць.

Проте, сьогодні як ніколи **кредитні спілки суттєво обмежені у своїй діяльності.** Причина тому - застарілий Закон України «Про кредитні спілки» який, з метою усунення необґрунтованих перешкод і існуючих ризиків у діяльності кредитних спілок на сучасному етапі розвитку, вимагає істотних змін.

Для подальшого розвитку системи кредитної кооперації в Україні та підвищення її стабільності необхідним є удосконалення системи управління зазначеним сектором, внесення змін до чинного законодавства відповідно до потреб сучасності та кращого міжнародного досвіду.

Такі зміни повинні передбачати наступне.

I. Розвиток інститутів саморегулювання, запровадження обов'язкового самоконтролю та внутрішнього аудиту. В Росії, наприклад, ще у 2009 році

прийнято спеціальну законодавчу норму (частина третя статті 35 Федерального закону № 190 «О кредитной кооперации»), відповідно до якої кредитні кооперативи зобов'язані вступити до саморегульованих організацій протягом трьох місяців після створення кооперативу.

II. Утворення центральної фінансової установи, завданням якої повинна стати підтримка ліквідності кредитних спілок.

III. Створення нового або приєднання кредитних спілок до існуючого банківського фонду гарантування вкладів (як це зроблено в Литві).

IV. Розширення кола споживачів послуг кредитних спілок за рахунок юридичних осіб, як це вже зроблено в Росії, Киргизстані, Литві.

V. Розширення переліку послуг кредитних спілок, зокрема передбачення можливостей ведення розрахункових рахунків, грошових переказів.

Кредитні спілки переконані, що вдосконалення законодавчого забезпечення розвитку кредитної кооперації сприятиме розв'язанню низки актуальних питань, зокрема:

Соціальний блок:

- доступ малозабезпеченого населення до кредитних ресурсів та фінансових послуг;
- створення нових робочих місць, підвищення надходжень до бюджетів усіх рівнів;
- зростання доходів громадян України - членів кредитних спілок.

Економічний блок:

- стимулювання попиту на товари і послуги, зростання товарообороту;
- кредитування малого і середнього бізнесу, розвиток сфери виробництва товарів і послуг;
- підвищення стабільності фінансової системи країни;
- зниження залежності країни від імпорту енергоносіїв.

Шановний Леоніде Петровичу, від імені своїх членів Всеукраїнська асоціація кредитних спілок (ВАКС), членами якої є 158 кредитних спілок (25% від загальної кількості 610 кредитних спілок працюючих в Україні) які, в свою чергу, об'єднують більш півмільйона громадян (51% від загальної кількості усіх громадян - членів кредитних спілок), звертається до Вас з проханням сприяти розвитку системи кредитної кооперації в Україні шляхом підтримки необхідних і давно назрілих законодавчих змін, а також налагодження продуктивного діалогу між політиками, урядовцями та представниками сектору кредитних спілок задля створення сприятливих умов розвитку кредитної кооперації в Україні як механізму стимулювання розвитку підприємництва та підвищення достатку пересічних українців.